

Received: 6 Oct 2021; Revised: 20 Oct 2021

Accepted: 27 Oct 2021

ความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

เกรวี่ ดวงกำเหนิด¹, ประภาธิตา ศรีจันลา², จันจิรา พินิจ³, รุ่งตะวัน เมืองมูล⁴ และ สุเวช พินน้ำเย็น⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และหาความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ในพื้นที่ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ทั้งหมด 340 คน เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคม-กันยายน 2563 เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และสหสัมพันธ์แบบไคสแควร์ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับไม่ดี ร้อยละ 67.1 มีพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 53.8 ความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์กันทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$)

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, ความรอบรู้ด้านสุขภาพ, พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยเชียงราย * E-mail: d.kewali@gmail.com

² อาจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยเชียงราย

³ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสันทราย อ.เมือง จ.เชียงราย

⁴ อาจารย์ คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี (วท.ด)

⁵ อาจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

Health Literacy and Preventive Behaviors on the Coronavirus Disease 2019 of Elderly in Sansai Sub-district, Muang District, Chiang Rai Province

Kewali Duangkamnerd¹, Prabhatida Srichunla², Janjira Pinit³,
Roongtawan Muangmoon⁴ and Suwach Pimnamyen⁵

Abstract

The purpose of research was to study Health Literacy and Preventive Behaviors on the Coronavirus Disease 2019 of Elderly. Samples were 340 older people who lived in Sansai Sub-district, Muang District, Chiang Rai Province. The research instrument was the questioner covering personal information, health literacy and Preventive Behaviors on the Coronavirus Disease 2019. Data were analyzed using frequency, percentage and Chi-square statistic. The results found that the health literacy of elderly was at low level (67.1%). The Preventive Behaviors on the Coronavirus Disease 2019 were at high level (53.8%). The health literacy had significantly relationship with the Preventive Behaviors on the Coronavirus Disease 2019 ($p < 0.001$).

Keywords: Elderly, Health Literacy, Preventive Behaviors on the Coronavirus Disease 2019

¹ Assistant Professor, Faculty of Public Health, Chiangrai College * E-mail: d.kewali@gmail.com

² Lecturer, Faculty of Public Health, Chiangrai College

³ Registered Nurse, Professional Level, San Sai Tambon Health Promoting Hospital, Chiang Rai Province

⁴ Lecturer, Faculty of Allied Health Sciences, Pathumthani University (D.S.)

⁵ Lecturer, Faculty of Public Health, Northern College

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการระบาดทั่วโลก องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ 30 มกราคม 2563 และยกระดับให้เป็นการระบาดทั่วโลก ในวันที่ 12 มีนาคม 2563 (ศุภสิทธิ์ พรหมารุณทัต, 2563) ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ 2019 เป็นตระกูลของไวรัสที่ก่อให้เกิดอาการป่วยตั้งแต่โรคไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงโรคที่มีความรุนแรงมาก เป็นสายพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบมาก่อนในมนุษย์ ก่อให้เกิดอาการป่วยระบบทางเดินหายใจในคนและสามารถแพร่เชื้อจากคนสู่คนได้ อาการทั่วไป ได้แก่ อาการระบบทางเดินหายใจ มีไข้ ไอ หายใจถี่ หายใจลำบาก ในกรณีที่อาการรุนแรงมาก อาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดบวม ปอดอักเสบ ไตวาย หรืออาจเสียชีวิต ส่วนใหญ่แพร่กระจายผ่านการสัมผัสกับผู้ติดเชื้อ ผ่านทางละอองเสมหะจากการไอ จาม น้ำมูก น้ำลาย ผ่านทางการพื้นผิวสัมผัสที่มีไวรัสแล้วมาสัมผัสปาก จมูกและตา (กรมควบคุมโรค, 2563)

ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) คือ ระดับสมรรถนะของบุคคลในการเข้าถึง เข้าใจ ประเมิน และปรับใช้ข้อมูลความรู้ และบริการสุขภาพได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการศึกษาที่ผ่านมาระบุว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่กำหนดสถานะสุขภาพ (กรมอนามัย, 2562) ทั้งนี้พบว่าแนวโน้มของสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) ในประเทศไทยจะเกิดขึ้นภายในปี พ.ศ. 2564 ผู้สูงอายุจะกลายเป็นประชาชนกลุ่มใหญ่ที่สุดในสังคม ซึ่งส่วนใหญ่มีการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ต้องเผชิญความเสี่ยงในเรื่องความเฉื่อยทางปัญญาอันสืบเนื่องมาจากความเสื่อมถอยของระบบร่างกาย โดยเฉพาะประสาทสัมผัสต่าง ๆ ผู้สูงอายุไม่เพียงต้องมีการตัดสินใจและจัดการเรื่องภาวะโรคเรื้อรังอย่างต่อเนื่องเท่านั้น แต่มีการพึ่งพิงระบบบริการทางการแพทย์มากขึ้นและมีข้อจำกัดในการฟังและอ่านคำแนะนำข้อมูลสุขภาพหรือใบสั่งยาของแพทย์ อีกทั้งผู้สูงอายุจะมีภูมิคุ้มกันต่ำและมีโรคประจำตัว ซึ่งเป็นปัจจัยส่งเสริมให้ป่วยรวมทั้งเสียชีวิตได้ง่ายกว่ากลุ่มอื่น ๆ ผู้สูงอายุจึงมีความจำเป็นต้องมีความรู้ด้านสุขภาพ (Health literacy) เพื่อส่งเสริมและดูแลสุขภาพของตนเอง (ขวัญเมือง แก้วดำเกิง และดวงเนตร ธรรมกุล, 2558)

มาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ดีที่สุด คือ พฤติกรรมการป้องกันตนเอง โดยการหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดผู้มีอาการป่วย รักษาระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตร หลีกเลี่ยงการสัมผัสบริเวณตา จมูก และปาก โดยไม่ได้ล้างมือ ควรล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่หรือแอลกอฮอล์ 70% ล้างมือ ใส่หน้ากากอนามัย รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคมกักตัว 14 วัน หากเดินทางกลับจากพื้นที่เสี่ยงหากมีไข้ ไอ หายใจลำบาก ให้ไปพบแพทย์ทันที และแจ้งประวัติการเดินทาง (กรมควบคุมโรค, 2563)

จากสถานการณ์การเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นับเป็นการแพร่ระบาดที่ประเทศไทยและทั่วโลกให้ความสำคัญ ผู้สูงอายุกลายเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง จากสถิติพบว่า ร้อยละ 45 ของผู้เสียชีวิตเป็นผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2563) การศึกษาความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุ จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการให้ความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้องในการปฏิบัติตนเอง เพื่อให้ปลอดภัยจากโรคลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษาครั้งนี้คือผู้สูงอายุผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ใช้ระยะเวลาการวิจัย 5 เดือน (พฤษภาคม-กันยายน 2563)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ภาคตัดขวาง (Cross-sectional analytical study) เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคม-กันยายน 2563

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 2,087 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 340 คน ซึ่งคำนวณจากประชากรผู้สูงอายุจำนวน 2,087 คน โดยใช้สูตรของทาโรยามาเน Taro Yamane (สิน พันธุ์พินิจ, 2549) ที่ขนาดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 สามารถ คำนวณกลุ่มตัวอย่างประชากรได้ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด
 e แทน ค่าคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า

$$n = \frac{2087}{1+(2087)(0.05)^2}$$

ได้ขนาดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 340

เมื่อได้กลุ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้วจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ในแต่ละหมู่บ้าน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ส่วนที่ 2 ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 10 ข้อ โดยปรับปรุงจากกองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพกระทรวงสาธารณสุข

นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try Out) ในกลุ่มประชากรที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จำนวน 30 คน ด้วยวิธีของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson method : KR-20) (สิน พันธ์พินิจ, 2549) รอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ค่า KR-20 เท่ากับ 0.523 และพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ค่า KR-20 เท่ากับ 0.530

พื้นที่วิจัย

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลในเขตพื้นที่ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลช่วงเดือนพฤษภาคม-กันยายน 2563 ในตำบลสันทราย จำนวน 11 หมู่บ้าน โดยผู้ศึกษาและผู้ช่วยวิจัยมีการแนะนำตัวเองและพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างและอธิบายการเก็บข้อมูล ดำเนินการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นคณะผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล นำข้อมูลมาลงรหัสตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (Percentage) และสหสัมพันธ์แบบไคสแควร์ (Chi-square)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.1 เพศชาย ร้อยละ 45.9 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 69.4 รองลงมาคือ 70-79 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.4 และน้อยที่สุด 80 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.2 ตามลำดับ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 66.2

รองลงมาคือ ไม่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 31.8 และน้อยที่สุดคือ มัธยมศึกษา ร้อยละ 0.9 และทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (N = 340)

ประเด็นคำถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	184	54.1
ชาย	156	45.9
2. อายุ		
60 - 69 ปี	236	69.4
70 - 79 ปี	93	27.4
80 ปีขึ้นไป	11	3.2
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	225	66.2
มัธยมศึกษา	3	0.9
อุดมศึกษา	4	1.2
ไม่ได้รับการศึกษา	108	31.8
4. ศาสนา		
พุทธ	340	100

ส่วนที่ 2 ระดับความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และระดับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 67.1 รองลงมา คือ ระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 22.1 ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 7.4 และระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 3.5 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมา คือ ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 29.7 ระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 8.5 และระดับไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 7.9 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละระดับความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ระดับความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ดี	228	67.1
พอใช้	75	22.1
ดี	25	7.4
ดีมาก	12	3.5

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละระดับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ระดับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ดี	27	7.9
พอใช้	29	8.5
ดี	101	29.7
ดีมาก	183	53.8

ส่วนที่ 3 ระดับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่าความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (p-value 0.001) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ระดับความรู้ด้านสุขภาพ เกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ระดับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019				p- value
	ระดับไม่ดี	ระดับพอใช้	ระดับดี	ระดับดีมาก	
	จำนวน/ร้อยละ	จำนวน/ร้อยละ	จำนวน/ร้อยละ	จำนวน/ร้อยละ	
ไม่ดี	18/66.7	24/82.8	58/57.4	128/69.9	0.001
พอใช้	3/11.1	3/10.3	23/22.8	46/25.1	
ดี	5/18.5	0/0	12/11.9	8/4.4	
ดีมาก	1/3.7	2/6.9	8/7.9	1/0.5	
รวม	27/100	29/100	101/100	183/100	

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยนี้สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับไม่ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 67.1 ทั้งนี้พบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา อีกทั้งโรคไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคที่เกิดขึ้นใหม่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงมีระดับความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ต่ำ ประชาชนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการล้างมืออย่างถูกวิธี การไอและการจามที่ถูกวิธี การสวมใส่หน้ากากอนามัยอย่างถูกวิธี ซึ่งต้องร่วมกันรณรงค์ให้ประชาชนรับทราบถึงขั้นตอน และหลักการปฏิบัติอย่างละเอียดและถูกต้อง โดยใช้ภาษาและการสื่อสารที่เข้าใจและจดจำได้ง่าย รวมไปถึงการสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับช่องทางการแพร่กระจายของเชื้อ เพื่อให้ประชาชนสามารถป้องกันตนเองไม่ให้สัมผัสเชื้อดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ยังหลงเชื่อข้อมูลและข่าวปลอมที่ได้รับการส่งต่อในโลกหรือสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้น จึงต้องเร่งเสริมสร้างให้ประชาชนรู้เท่าทันข่าวปลอม และสามารถเลือกใช้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือไปใช้ในการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2563)

2. ระดับพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่ามีระดับพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก อาจเนื่องจากในชุมชนมีการประชาสัมพันธ์การควบคุม ป้องกันและติดตามอย่างใกล้ชิดให้ประชาชนเฝ้าระวังและป้องกันตนเองทุกครั้งเวลาออกนอกสถานที่ จึงมีระดับพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ดีมาก ทั้งนี้การมีระดับพฤติกรรมที่ดีมากนั้นหมายถึงมีการปฏิบัติทุกครั้ง/สม่ำเสมอ แต่อาจจะไม่สามารถสรุปได้ว่าการปฏิบัตินั้นถูกต้องหรือไม่ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงผลการวิจัยข้อแรกที่พบว่า ประชาชนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการล้างมืออย่างถูกวิธี การไอและการจามที่ถูกวิธี การสวมใส่หน้ากากอนามัยอย่างถูกวิธี รู้เท่าทันข่าวปลอม และสามารถเลือกใช้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือไปใช้ในการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2563)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 แม้ผลการศึกษาจะพบว่าความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนาจะอยู่ในระดับไม่ต่ำ แต่พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากการระบาดของโรค แม้จะเริ่มต้นด้วยความตื่นตระหนก แต่เมื่อเวลาผ่านไปไม่นาน ประชาชนก็เริ่มเรียนรู้ จำเป็นและจำยอมเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิต รวมทั้งได้รับข้อมูลมาตรการป้องกันตนเองจากภาครัฐ จึงต้องเริ่มทำในสิ่งที่ไม่เคยทำเพื่อป้องกันตัวเอง และคนรอบข้างให้ปลอดภัย คนไทยปรับตัวจาก “การตื่นกลัว กลายเป็นการตื่นรู้” ประชาชนเกิดการเรียนรู้ครั้งใหญ่ที่จะรับมือกับการระบาดของไวรัส เรียนรู้ในการดูแลตัวเอง การเว้นระยะห่างทางสังคม หากสามารถกระทำต่อเนื่องก็จะสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนได้ (อวาทิพย์ แว, 2563)

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสันทราย อ.เมือง จ.เชียงราย รวมทั้งผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุ ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่ให้ความร่วมมือเป็นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2563). แนวทางการดูแลผู้สูงอายุในช่วงที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019). <https://www.dop.go.th/th/ebook/003>.
- กรมควบคุมโรค. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/faq_more.php.
- กรมอนามัย. (2562). ความรอบรู้ด้านสุขภาพของคนไทยสำคัญอย่างไร. <https://www.hfocus.org/content/2019/05/17212>.
- ขวัญเมือง แก้วดำเกิง และดวงเนตร ธรรมกุล. (2558). การเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพในประชากรผู้สูงอายุ. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. 9(2), 1-8.
- ศุภสิทธิ์ พรธรรณารุณทัย. (2563). จะผ่านพ้นวิกฤตโลกโควิด 19 ระบาดด้วยฐานความรู้และการปฏิบัติ Surviving Covid 19 Pandemic with Knowledge and Action. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. 14(1), 1-6.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2549). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท จูนพับลิชชิง จำกัด.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2563). ความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19. <https://www.hfocus.org/content/2020/04/18851>.
- อวาทิพย์ แว. (2563). COVID-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้. วารสารสมาคมวิชาชีพสุขภาพ. 35(1), 24-29.